Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18491/2024
11.09.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Владиславе Милићевић, председника већа, Радославе Мађаров и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Тодоровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Хигијена“ Панчево, чији је пуномоћник Милорад Милићевић, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни туженог Града Панчева, кога заступа Градско правобранилаштво Града Панчева, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 351/21 од 06.03.2024. године, у седници одржаној 11.09.2026. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 351/21 од 06.03.2024. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиље, **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 1675/2019 од 22.09.2020. године и **ОДБИЈА** захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженом накнади трошкове ревизијског поступка од 212.240,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1675/2019 од 22.09.2020. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавеже тужени да јој на име накнаде нематеријалне и материјалне штете исплати 994.500,00 динара, и то на име душевних болова због умањења животне активности 510.000,00 динара, за претрпљене физичке болове 250.000,00 динара, за претрпљени страх 230.000,00 динара и на име накнаде штете за издатке за лечење 4.500,00 динара, као и да јој надокнади парничне трошкове, све са законском затезном каматом, као неоснован. Тужиља је обавезана да туженом накнади трошкове поступка од 106.125,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 351/21 од 06.03.2024. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је тужени обавезан да тужиљи накнади нематеријалну и материјалну штету у укупном износу од 544.400,00 динара и то: за

душевне болове због умањења животне активности 290.000,00 динара, за претрпљене физичке болове 160.000,00 динара, за претрпљени страх 90,000,00 динара, на име издатка за лечење 4.500,00 динара, све са законском затезном каматом од 22.09.2020. године до исплате, а у преосталом делу преко досуђених до тражених износа од 510.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности, 250.000,00 динара за физичке болове, 230.000,00 динара за претрпљени страх, са законском затезном каматом на разлику износа од пресуђења до исплате, тужбени захтев је одбијен као неоснован. Преиначено је решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди, тако што је тужени обавезан да тужиљи накнади парничне трошкове од 216.000,00 динара. Тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка од 52.750,00 динара, а захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредби чланова 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је 22.01.2016. године око 15,30 часова пала на тротоару на брисаном простору јавне површине стамбеног блока између стамбене зграде у Панчеву зване „...“ и пословног објекта „...“, у улици ... између кућних бројева ... – ... . Снег је претходно падао 17.01.2016. године, а простор којим се тужиља кретала и на њему пала није био очишћен од снега и леда, пошто се у том делу јавна површина чисти само испред улаза у зграду и продавнице. Тужени ЈКП „Хигијена“ основан је од стране Града Панчева за обављање комуналне делатности, у које спада и сакупљање отпада који није опасан, у погледу које делатности је у децембру 2015. године донео Програм пословања за 2016. годину под бројем 7780, на који је Скупштина Града Панчева дала сагласност Закључком од 28.12.2015. године. Према Програму пословања за 2016. годину улица ... је предвиђена за чишћење као улица првог приоритета, али само за чишћење пет пешачких прелаза и аутобуског стајалишта. Тротоар на коме је тужиља пала није предвиђен за чишћење ни као приоритет 2. и 3. категорије, јер је као 2. категорија дат списак других улица, а и насеља, а као 3. категорија приоритетно је наведено одношење снега и леда из града и насеља. Комунална инспекција Града Панчева није издала налог туженом да очисти тротоар у улици ... . Приликом пада тужиља је задобила вишеструки прелом горњег окрајка леве надлактне кости са померањем уломака. Након лечења, заостало је умањење животне активности од 17,5%, утврђене су манифестације умањења животне активности, као и дужина и јачина претрпљених физичких болова и страха који су последица предметног пада тужиље.

На основу наведеног утврђења првостепени суд, с позивом на одредбе члана 23. Одлуке о улицама, општинским и некатегорисаним путевима, која је објављена у „Службеном листу Града Панчева“ бр. 5, као и чланова 2. – 6. Одлуке о одржавању чистоће и управљању отпадом Града Панчева („Службени лист Града Панчева“ бр. 6

од 14.02.2014. године), а које су се примењивале у време штетног догађаја, налази да тужени није у обавези да тужиљи накнади штету која је последица пада 22.01.2016. године, због недостатка пасивне легитимације. Тужени, кога је основао Град Панчево није био у обавези да наведени простор очисти, пошто он није био у обухвату Програма пословања уклањања снега и леда за 2016. годину у складу са којим тужени има обавезу да врши ову комуналну делатност. Осим тога, за чишћење снега и леда са овог простора није постојао ни налог комуналне инспекције, па нема узрочно-последичне везе између радњи туженог и настале повреде тужиље.

Другостепени суд не прихвата као правилну примену материјалног права на којој је заснована првостепена пресуда. По оцени тог суда, за одлуку су меродавне одредбе чланова 2, 5, 9, 13. и 14. Закона о комуналним делатностима, као и одредба члана 184. Закона о облигационим односима, по којима је тужени био у обавези да очисти снег и лед са тротоара поред простора површине јавне намене, без обзира да ли је та површина јавне намене била садржана у плану рада туженог (Програму пословања за 2016. годину). Пошто налази да постоји основ спорне обавезе, другостепени суд је на основу утврђених чињеница о последицама незгоде на основу одредби чланова 200, 155, 185. и 186. Закона о облигационим односима делимично усвојио постављени тужбени захтев за накнаду нематеријалне и материјалне штете.

По становишту Врховног суда, неправилно је другостепени суд применио материјално право када је закључио да постоји основ спорне обавезе туженог.

Према Закону о комуналним делатностима („Службени гласник РС“ бр. 88/11) који се примењивао у време штетног догађаја, комуналне делатности у смислу тог закона су делатности пружања комуналних услуга од значаја за остварење животних потреба физичких и правних лица код којих је јединица локалне самоуправе дужна да створи услове за обезбеђење одговарајућег квалитета, обима, доступности и континуитета, као и надзор над њиховим вршењем; комуналне делатности су делатности од општег интереса; комуналне делатности су, између осталог, одржавање чистоће на површинама јавне намене (члан 2. ст. 1, 2, 3 тач. 11); јединица локалне самоуправе, у складу са овим законом, обезбеђује организационе, материјалне и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката и за техничко и технолошко јединство система и уређује и обезбеђује обављање комуналне делатности и њихов развој (члан 4. став 1.); комуналну делатност могу обављати јавно предузеће, привредно друштво, предузетник или други привредни субјект (члан 5. став 1.); скупштина јединице локалне самоуправе одлукама прописује начин обављања комуналне делатности, као и општа и посебна права и обавезе вршилаца комуналне делатности и корисника услуга на својој територији, укључујући начин плаћања цене комуналне услуге, начин вршења контроле коришћења и наплате комуналне услуге и овлашћења вршиоца комуналне делатности у вршењу контроле и мере које су контролори овлашћени да предузимају (члан 13. став 1.).

Према члану 23 Одлуке о улицама, општинским и некатегорисаним путевима („Службени лист града Панчева“ бр 5/2014) која се примењивала у време штетног догађаја, чишћење и одношење снега и леда са уређених стајалишта, скверова, тргова, стаза, пешачких пролаза, паркинга, интегрисаних улица и пешачких улица у насељеном месту Панчево, врши ЈКП „Хигијена“ Панчево (став 1.); чишћење снега и леда са тротоара, испред и око стамбених, пословних и стамбено-пословних објеката, простора око монтажних објеката, угоститељских објеката, продавница, биоскопа,

школа, здравствених установа и сл., обезбеђују и одговорна су правна и физичка лица која су власници, или корисници тих објеката, односно правна и физичка лица која обављају делатност у тим објектима, који и сносе трошкове чишћења (став 2.); у случају да надлежни инспекцијски орган утврди да снег и лед нису очишћени са површина из става 2. овог члана, надлежни градски орган за инспекцијске послове доноси решење да снег и лед очисти ЈКП „Хигијена“ Панчево у насељеном месту Панчево о трошку правног или физичког лица из става 2. овог члана (став 3.)

Одлуком о одржавању чистоће и управљању отпадом („Службени лист Града Панчева“ бр. 6/2014), која се примењивала у време штетног догађаја, било је прописано да послове одржавања чистоће на површинама јавне намене у смислу ове одлуке обавља јавно комунално предузеће (члан 3.); да су за одржавање чистоће на површинама јавне намене које нису у надлежности јавног комуналног предузећа или су дефинисане другим одлукама, одговорни и непосредни корисници тих површина, односно правна и физичка лица којима су те површине поверене на управљање, коришћење и одржавање (гробља, пијаце, површине које се налазе непосредно испред стамбених и пословних објеката, отворени кишни канали, зелене површине, аутобуске и железничке станице, перони и друго); чишћење и одношење снега и лега са уређених стајалишта, скверова, тргова, стаза, печашких пролаза, паркинга, интегрисаних улица и пешачких улица, врши јавно комунално предузеће (члан 5. став 1.); чишћење снега и леда са тротоара, испред и око стамбених, пословних и стамбено-пословних објеката, простора око монтажних објеката, угоститељских објеката, продавница, биоскопа, школа, здравствених установа и слично, обезбеђују и одговорна су правна и физичка лица која су власници или корисници тих објеката, односно правна и физичка лица која обављају делатност у тим објектима, који и сносе трошкове чишћења (члан 5. став 2.); у случају да се инспекцијским надзором утврди да снег и лед нису очишћени са површина из става 2. овог члана, надлежни градски орган за инспекцијске послове доноси решење да снег и лед очисти јавно комунално предузеће, а о трошку правног или физичког лица из става 2. овог члана (члан 5. став 3.); одржавање чистоће са површине јавне намене врши се у складу са планом рада (у даљем тексту план јавног комуналног предузећа), уз сагласност градског већа (члан 6. став 1.); све површине које нису обухваћене планом из претходног става чисте се по налогу комуналне инспекције (члан 6. став 2.).

Из наведеног, меродавног материјалноправног оквира следи да је Град Панчево, у складу са законом детаљно регулисао начин обављања комуналне делатности чишћења и одношења снега, те у складу са правом да одлукама регулише ову област поделио терет чишћења снега и леда са јавних површина између туженог, јавног комуналног предузећа - набрајањем врсте јавних површина и прописивањем формалних услова за одређивање обухвата обавезе туженог и власника, односно корисника објеката - у делу којим излазе на јавне површине.

По овој регулативи, не постоји обавеза туженог да чисти снег и лед са тротоара, као и испред и око стамбених и пословних зграда (чл. 23. ст. 2. Одлуке о улицама, општинским и некатегорисаним путевима „Службени лист града Панчева“ бр 5/2014), односно постоји само уколико је чишћење снега и леда наложено решењем градског органа за инспекцијске послове на терет правних и физичких лица која су у обавези да чисте ове јавне површине. Утврђено је да надлежни управни орган није дао налог туженом да очисти снег и лед са јавне површине којом се тужиља кретала, а по

чињеничном утврђењу тај простор се никада не чисти, пошто власници зграде и продавнице чисте простор само испред улаза у објекте.

Пошто из чињеничног утврђења и меродавног материјалног права произлази да тужени није био у обавези да обавља комуналну делатност чишћења снега и леда са дела јавне површине којом се тужиља кретала и где је пала, то нема обуставе или нередовног вршења комуналне услуге од стране јавног предузећа коме је Град Панчево поверио њено обављање у складу са регулативом одлука које је донео, па нема услова за примену одредбе члана 184. Закона о облигационим односима, по којој предузећа и друга правна лица која врше комуналну или другу сличну делатност делатност од општег интереса одговарају за штету ако без оправданог разлога обуставе или нередовно врше своју услугу.

Одлука о трошковима целог поступка заснована је на одредбама чланова 165. став 2, 153. став 1, 154. и 163. став 1. и 2. ЗПП. Правилно је првостепени суд обавезао тужиљу да туженом накнади трошкове које је имао у сврху вођења парнице, а пошто се жалба тужиље показала неоснованом, одбијен је њен захтев за накнаду трошкова жалбеног поступка. Туженом су досуђени трошкови ревизијског поступка, у границама опредељеног захтева и важеће Адвокатске и Таксене тарифе, а досуђени износ чине награда за састав ревизије од 33.750,00 динара, као и судске таксе на ревизију од 78.490,00 динара и на одлуку по ревизији од 100.000,00 динара.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Приликом одлучивања ревизијски суд је имао у виду да је очигледном омашком у писању у уводном делу нижестепених одлука погрешно означено лично име пуномоћника туженог, која грешка се може отклонити у свако доба на начин прописан чланом 362. ЗПП.

Председник већа – судија
Владислава Милићевић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић